

תצנ דינים הנהגים בימי העומר. ובו מ' סעיפים:

א אלו הימים שבין פסח לעצרת מוחזק אצל כל ישראל זה שנות מאות רבות לימי דין וימי אבל מפני שבזמן הקצר הזה מתו י"ב אלף זוגות תלמידי חכמים תלמידי ר' עקיבא כדאיתא ביבמות (ס"ג:) וכולם מתו במיתת אסכרא (סס) ועוד ראינו שעיקרי ימי הגזירות בשנות מאות שעברו בצרפת ואשכנז הו' בימים אלו כמבואר מהפיוטים שעשו קדמונינו על שבתות אלו שבין פסח לעצרת והם מליאים קינים והנהגה והי ויש עוד טעמים על ימים אלו שהם ימי דין (פס"י סק"ג):

ב ולפיכך נהגו כל ישראל מימות הגאונים שלא לישא אשה בין פסח לעצרת ולא חילקו בין גשואין דמצוה כגון מי שלא קיים עדיין פו"ד אם לאו ואע"ג דבאבלות גמורה יש חילוקים מ"מ בכאן החמירו על עצמן ומ"מ מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו כיון שעשה מצוה וכ"ש כשראה שיכול השירודך להתכמל אבל לארס ולקדש שפיר דמי וכן אצלינו לעשות שידוכים ולכתוב תנאים מותר שמה יקדמו אחר ומותר לעשות סעודה אך לא בריקודין ומחולות וכ"ש שאסור לומר בכלי זמר וכן סעודת הרשות מותר כמו סעודת מריעות ובלבד בלא ריקודין ומחולות:

ג וכן נהגו במדינות אלו שלא להסתפר בימים אלו והוא ג"כ ענין אבלות ומי שהסתפר קונסין אותו על שעבר על המנהג ולא עשה מצוה ופשוט הוא דאם צריך לבריא אותו להסתפר דמותר וכן כשיש מילה בימים אלו מותרים בעלי הברית דהיינו המוהל וחמנדק ואבי הבן להסתפר ביום שלפני המילה כמקד לערב מפני שז"מ שלהם הוא:

ד ודע שיש מנהגים שונים בענין הזה יש שנהגו איסור מן תיכף אחר הפסח עד ל"ג בעומר ומשם ואילך מותר נשואין ותספורת לפי שיש במדרש דמ"ו ימים קודם עצרת פסקי מלמות ונשואין ל"ד ימים (נ"ח) והיה מן הדין לנהוג איסור עד ל"ה לספירה אלא דאמרינן מקצת יום ככולו ומותר ביום ל"ד ולא מקודם וזהו דרכו של רבינו הב"י שכתב נוהגים שלא להסתפר עד ל"ג בעומר שאומרים שאז פסקו מלמות ואין להסתפר עד יום ל"ד בבוקר א"כ חל יום ל"ג ערב שבת שאז מסתפרין בו מפני כבוד השבת עכ"ל וכתב בסעיף ג' יש נוהגים להסתפר בר"ח אייר ומעוה הוא בידם עכ"ל כלומר דלפי מנהג זה שאחר ל"ג בעומר מותר א"כ מתחיל האיסור תיכף אחר הפסח מפני שמתו בל"ד יום מן אחר הפסח וא"כ איך מסתפרין בר"ח אייר והנה תרתי דסתרי וזה שהזכיר הסתפרות ה"ה נשואין דחדא מילתא הוא:

ה ויש עוד מנהג שהאיסור נמשך גם אחר ל"ג בעומר עד עצרת או עד שלשה ימי הגבלה דלפי פשטא דנ"מ יבמות שם נמשכה מיתתם עד העצרת ורק בל"ג

בעומר בעצמו מותר נשואין ותספורת מפני שמוחזק לנו לז"מ ומרבים בו קצת בסעודות ואומרים שביום זה לא מתו כלל ואח"כ חזרו ומתו ועוד דהוא לסימנא של"ג ימים מתו והימים מתחילין מן ב' דר"ח אייר ונמשך עד עצרת וגם ל"ג בעומר בעצמו נחשב בחשבון אע"פ שלא מתו ביום זה:

ו ולפי מנהג זה נוהגין היתר עד ר"ח אייר ומתחילין האיסור מן יום א' דר"ח אייר ונמשך עד יום ראשון של ג' ימי הגבלה ומקצת היום ככולו ולכן לפי מנהג זה עד ר"ח אייר מותר וגם בל"ג בעומר בעצמו וכן בג' ימי הגבלה ושאר כל הימים אסורין וכן הוא מנהג שלנו ואם חל ל"ג בעומר ביום ראשון מסתפרין בע"ש הקודם מפני כבוד השבת:

ז והן הן דברי רבינו הרמ"א שכתב בסעיף ג' מיהו בהרבה מקומות נהגו להסתפר עד ר"ח אייר ואותן לא יספרו מל"ג בעומר ואילך אע"פ שמותר להסתפר בל"ג בעומר בעצמו ואותן מקומות שנוהגין להסתפר מל"ג בעומר ואילך לא יסתפרו כלל אחר פסח עד ל"ג בעומר עכ"ל וזה שכתב בסעיף א' מיהו מל"ג בעומר ואילך הכל שרי עכ"ל וזהו לפי מנהג זה שמסתפרין מל"ג בעומר ואילך ואין מסתפרין עד ר"ח אייר וזהו מנהג רבינו הב"י אבל לא לדירן וזהו שכתב בסעיף ב' על דברי רבינו הב"י שאין מסתפרין בל"ג בעומר אלא בל"ד כתב וז"ל ובמדינות אלו אין נוהגין כדבריו אלא מסתפרין ביום ל"ג ומרבים בו קצת שמחה ואין אומרים בו תחנון עכ"ל וכונתו דלענין ל"ג בעומר בעצמו בכל מקום נוהגין להתיר בין לפי מנהגו של רבינו הב"י ובין לפי מנהגינו מפני שמחזיקין היום הזה לקצת יו"ט וגם במנחה שלפניו ורגילין לקרותו הלולא דרשב"י ובא"י מרבין בתפלה ובהדלקת נרות על קברו הקדוש ואומרים שנסתלק ביום זה וגם יצא מהמקרה ביום זה (וכתנו המג"א סק"ג ונעט"ז שגדול אחד היה רגיל לומר נחם ככל יום ואמרו בל"ג בעומר ונעט"ז פ"ט):

ח וכתב רבינו הרמ"א שלא ינהגו בעיר אחת מקצת מנהג זה ומקצת מנהג זה משום לא תתגודדו וכ"ש שאין לנהוג היתר בשתייהן עכ"ל דאין לתפוס קולתו של מנהג זה להתיר עד ר"ח אייר וקולתו של זה להתיר מל"ג בעומר ואילך דהוה תרתי דסתרי ויראה לי בכונתו דאע"ג דבספ"ק דיבמות אמרינן דבשני בתי דינים בעיר אחת לא שייך לא תתגודדו וכן הוא מסקנת הש"ס שם אליבא דרבא וזוהן אמת דהרמב"ם ז"ל סוף הלכת כוכבים פסק דיש בזה לא תתגודדו כאכ"י שם ביבמות אך כבר תמחו על דבריו שפסק כאכ"י ולא כרבא אמנם אנחנו תרצנו דבריו ביו"ד ס"ס ק"פ ע"ש וכך הוא הענין דרבא דחי לה לדאב"י דבענייני